

УДК: 631.5:635.655

Сереветник О. В., аспірант

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН

ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБУ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ*

Нові високопродуктивні вітчизняні сорти сої, що відрізняються за багатьма ознаками, вимагають уточнення прийомів технологій вирощування стосовно кожного сорту. Науковою основою сортової технології вирощування є врахування біологічних властивостей сорту, їх реакції на вологозабезпечення, інокуляцію, умови живлення, реакцію на ґрунтову та повітряну засуху, затінення та інше. Тому вивчення закономірностей росту і розвитку сортів у конкретних ґрунтовокліматичних умовах є досить важливою науковою проблемою, що потребує обґрунтованого вирішення.

Дослідження проводились в 2009-2011 рр. в Інституті кормів та сільського господарства Поділля НААН на сірих лісових середньосуглинкових ґрунтах. У досліді вивчалась дія та взаємодія двох факторів: А – сорт; В – спосіб передпосівної обробки насіння. Висівали три сорти сої: Монада (ранньостиглий); Омега вінницька (середньоранньостиглий); Феміда (середньостиглий). Обробку насіння проводили протруйником Максим XL 035 FS з розрахунку 1 л/т насіння за 5-6 днів до сівби. В день сівби насіння обробляли штамом бульбочкових бактерій М8 (0,1 л на гектарну норму насіння) та органічним мікродобривом Екозорф (0,3 л на гектарну норму насіння).

Проведені нами дослідження свідчать про те, що рівень урожайності насіння сортів сої в значній мірі залежав від способу передпосівної обробки насіння, а також від гідротермічних умов року. Найвища врожайність насіння сої у сортів Монада – 2,72 т/га, Омега вінницька – 2,62 т/га та Феміда – 2,57 т/га, була одержана на ділянках досліді, де проводили передпосівну

обробку насіння штамом бульбочкових М-8 в поєднанні з протруйником Максим XL 035 FS та органічним мікродобривом Екозорф. Приріст урожайності до контролю на даних ділянках досліду відповідно становив 0,43; 0,41 та 0,39 т/га. Застосування органічного мікродобрива Екозорф, в даній композиції, ліквідує негативний вплив протруйника і покращує проходження продукційного процесу у сої.

Аналогічна залежність щодо впливу способу передпосівної обробки насіння спостерігалось по роках досліджень, проте рівень урожайності сортів сої залежно від гідротермічних умов року різнився. Так, найбільша урожайність насіння сої спостерігалась у 2010 році і становила у сорту Монада – 2,93 т/га, Омега вінницька – 2,85 т/га та Феміда – 2,81 т/га, тоді як у 2009 і 2011 роках цей показник був дещо меншим і відповідно становив у сорту Монада – 2,51 і 2,71 т/га, Омега вінницька – 2,39 і 2,61 т/га та Феміда – 2,25-2,64 т/га, що було пов'язано з тим, що у 2009 і 2011 роках спостерігався дефіцит вологи (143,4 і 71,9 мм.) упродовж всього вегетаційного періоду культури. Особливо він спостерігався у критичний за вологоспоживанням період – утворення та наливання насіння, що й призвело до зниження рівня урожайності.

Отже в умовах правобережного Лісостепу України на сірих лісових ґрунтах застосування повного комплексу передпосівної обробки насіння (інокуляція + протруйник Максим XL 035FS (1 л/т насіння) + мікродобриво Екозорф (0,3 л/га норму насіння)) забезпечило найкращий рівень урожайності сортів сої.

** Робота виконана під керівництвом академіка НААН, професора А.О.Бабича*

